

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Quæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

19 An ignorantia vincibilis, sit peccatum speciale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

mortaliter vincibilis; hoc est; quæ vinci potest, ac debet. Hæc enim, cum, saltem indirectè sit voluntaria, actum prohibitum non excusat à culpâ; & regulariter neque à pœna, Dixi, regulariter; quia, cum ignorantia vincibilis, ex S. Thoma 1. 2. quæst. 76. a. 4. minuat voluntarium, & consequenter culpam, eamque reddat le-

uiorem, quam, si scienter admitteretur; plerumque, in iure, non eadem pœnâ punitur, quâ culpa scienter admittitur; vt sic, inter delictum, & pœnam, debita seruetur proportio. Qualis autem culpa, sit, ignorantia vincibilis; melius, ex dicendis, constabit.

Q V A E S T I O XIX.

An Ignorantia Vincibilis sit peccatum speciale.

C A S V S.

TRES Confessarij, scire ea, quæ ad eorum munus spectabant, notabiliter neglexerant; Accidit autem, vt, dum Confessiones audirent; Primus, suum Pœnitentem absoluerit à Casu Bullæ Cœnæ. Secundus verò, quamuis dubitaret, suum ad restitutionem non obligauerit, cum teneretur. Tertius denique, suum rectè absoluerit. Quæritur; quot peccata singuli commiserint.

S V M M A R I V M.

2 Datur aliqua ignorantia culpabilis. 3 Cur videatur culpa diuersa, à præcepti transgressione, quam causat. 10 Ignorantia, ex se, non est peccatum. 11 Præceptum obligans ad sui obseruantiam, obligat etiam ad sui cognitionem. 12 Ignorantia, non est peccatum diuersum à peccato transgressionis. 13 Est violatio eiusdem præcepti. 14 Actus internus, & externus non sunt duo peccata. 15 Ignorantia, eodem præcepto prohibetur, quo transgressio. 16 Non prohibetur propter se, sed solum tanquam occasio transgressionis.	17 Non semper opponitur virtuti studiositatis. 18 Num peccatum, ex ignorantia, sit grauius, quam scienter commissum. 20 Male absolvens ex ignorantia, committit vnum peccatum consummatum. 21 Scientia eorum, quæ ad proprium munus spectant, est debita solum propter opus. 22 Obligatio sciendi præcepta Decalogi, oritur ex duplici Præcepto, credendi, & seruandi. 23 Virtus studiositatis, non semper specialiter obligat. 24 Ex diuerso modo manifestandi peccatum externum, & internum, non rectè infertur, esse peccata diuersa. 25 Ebrietas, ex se, semper est contra Temperantiam.

26. Igna-

- 26 Ignorantia Præcepti, non habet malitiam ab ejus transgressione diuersam.
 27 Imo, neque est peccatum, ab eâ, diuersum numero.

RATIONES DVBITANDI.

- 2 Certum est, dati aliquam ignorantiam culpabilem. Prima enim *Corint.* 14. dicitur. *Si quis ignorat, ignorabitur, & Ps. 24. ignorantias meas ne memineris.* Et ratio est; Quia vnusquisque, ea omnia scire tenetur, quæ tenetur operari. Ergo ea ignorare, est culpa, Quia tamen ignorantia, est in solo intellectu, sicut est etiam scientia opposita; peccatum vero, cum necessariò esse debeat voluntarium, ac liberum, in solâ voluntate formaliter reperitur; Hinc est, vt peccatum ignorantia, præter ipsam ignorantiam, aliquam voluntatis libertatem includere debeat. Hæc autem, est, voluntaria negligentia veritatis indagandæ; in quâ propterea, tota culpæ ratio consistit. Quæstio igitur solum esse potest. An voluntaria hæc negligentia, ac ignorantia, habeat aliquam malitiam distinctam à malitia transgressionis præcepti, quæ ex illâ ignorantia procedit, an verò eandem.
- 3 Aliquibus enim videtur, habere specialem, ac distinctam; Ideoque tam Primus, quam Secundus Confessarius, videntur plura peccata commisisse. Tertius verò vnum solum. Ita *Rodrig. p. 1. sum. c. 23. concl. 7. Almain. tract. 1. mor. c. 5. prop. 2. Cordub. in qu. quæst. 6. & 21. Curiel. 1. 2. quæst. 76. d. 2. §. 4.*
- 4 Probatur autem primò; Quia Primus, & secundus Confessarius, magis peccarunt, quam Tertius; Sacramentum enim Pœni-

tentiæ male administrarunt, quod Tertius non fecit; Sed Tertius peccauit peccato negligentia, ac ignorantia, sicut illi; Ergo illi, præter peccatum ignorantia, aliud peccatum malæ administrationis commiserunt, quod Tertius non commisit.

Secundò; Quia negligentia, siue ignorantia eorum, quæ ad proprium munus pertinent, non solum est mala, quia est occasio munus illud male gerendi; sed etiam, quia est opposita scientia, ratione muneris, specialiter debita; Sicut enim scientia, ratione muneris, est debita, non solum in ordine ad operandum, & exequendum, sed etiam propter se, siue in ordine ad sciendum; Ita Ignorantia opposita, est mala, non solum quatenus opponitur debito, proximum peccandi periculum vitandi, sed etiam, quatenus opponitur præcisè debito sciendi; Vnusquisque enim tenetur scire ea, quæ ad proprium munus pertinent, quamuis non semper ea exequi teneatur; Ergo negligentia, siue ignorantia eorum, quæ ad proprium munus spectant, non vnâ tantum, sed duas malitias continet, alteram oppositam debito exequendi; alteram præcisè oppositam debito sciendi.

Tertiò; Quia negligentia, siue ignorantia præceptorum Decalogi, non solum continet malitiam periculi proximi, Decalogi præceptis oppositam, sed præterea etiam malitiam specialem contra Fidem; Ergo etiam negligentia, siue ignorantia eorum, quæ ad proprium munus pertinent, non solum continebit malitiam periculi proximi contra debitum exequendi, sed etiam aliam malitiam specialiter oppositam debito sciendi; Non solum enim tenemur scire ea, quæ ad proprium munus pertinent, vt ea seruemus, sed etiam,

etiam, vt sciamus; Sicut Decalogi præcepta, non solum tenemur credere, vt seruemus, sed etiam specialiter, vt credamus.

7 Quartò; Quia ex *S. Thoma secunda secunda, qu. 116. art. 2. ad tertium*. Inter virtutes morales, datur etiam Virtus Studiositatis, quæ studium, siue appetitum sciendi moderatur, ita vt neque excedat, plura sciendo, quàm oportet; neque deficiat, sciendo pauciora. Huic autem Virtuti, opponitur negligentia sciendi ea, quæ scire debemus, siue deinde ea sint agenda, siue non; hoc enim vitium, contingere potest circa materiam omnium virtutum, vt docet idem *S. Thomas art. 1. ad primum*; Ergo negligentia sciendi ea, quæ ad proprium munus pertinent, erit speciale peccatum oppositum Studiositati, diuersum à malà muneris administratione, quæ ex tali negligentia sequitur; Sicut enim in medicinà dulci, præter bonitatem vtilem ad sanitatem, datur etiam bonitas delectabilis; ità in negligentia sciendi, quæ ad proprium munus pertinent, præter malitiam occasionis, siue periculi proximi peccandi, est etiam malitia sciendi pauciora, quàm oporteat, quæ malitia Virtuti Studiositatis opponitur.

8 Quintò; Quia, si omnes tres Confessarij, vnum tantum peccatum commississent, illud eodem modo possent in Confessione aperire. Non possunt autem, quia Primus non satisfacit dicendo; *Neglexi scire ea, quæ ad meum munus spectant*; sicut satisfacit Tertius; sed præterea dicere debet, *Penitentem malè absolui*; Hoc enim est sacrilegium, non illud; Signum ergo est; Primum, duo peccata

diuersa commisisse, duabus Virtutibus diuersis opposita.

Sextò; Quia, si quis, in Ebrietate, hominem occidat, cum prauisione periculi; non solum committit homicidium, sed præterea etiam peccatum Ebrietatis omnino diuersum. Ergo eodem modo, qui ex negligentia, siue ignorantia culpabili, non ieiunat; non solum peccat contra præceptum ieiunij, sed etiam peccato ignorantia, siue negligentia.

NOTABILIA.

Aduertendum est primò. Ignorantiam, ex se, non esse peccatum, cum, scire, non sit actus Virtutis, sed Virtutem antecedat. Hinc autem fit, vt nemo scire, teneatur, præcisè, vt ignorantiam expellat; Cum enim hæc non sit peccatum, nemo eam per se expellere tenetur, sed solum in ordine ad operandum, siue, vt rectè operetur; Sicut enim vnusquisque tenetur rectè operari, ita tenetur scire ea, quæ ad rectè operandum necessaria sunt; Sic vnusquisque scire tenetur Ieiunij præceptum, & diem, in quo obligat; quia tenetur ieiunare; Quare, scientia præcepti ieiunij, non est debita propter se, sed solum propter Ieiunium, ad quod immediate ordinatur.

Aduertendum est secundò; Quæcumque præcepta, siue naturalia, siue Diuina, siue humana, eo ipso, quod primario obligant ad sui obseruantiam, tanquam ad finem, obligare etiam secundario ad suam cognitionem, tanquam ad medium ad ipsam executionem necessarium; Nemo enim seruare potest præceptum, quod ignorat. Hinc autem fit primò, vt, ex eodem motiuo, sit debita cognitio alicuius præcepti,

ex quo est debita eius executio; Ex eodem enim motiuo Temperantiæ, ex quo principaliter tenemur ieiunare, tenemur etiam minus principaliter scire ieiunij præceptum, & diem in quo obligat. Secundò, vt negligentia, siue ignorantia præcepti, non sit peccatum diuersum ab eius transgressione; Non enim habet malitiam diuersam à malitià transgressionis, cum eodem præcepto, ac eiusdem Virtutis motiuo opponatur. Vnde, cum quis, ex negligentia, siue ignorantia culpabili, Ieiunium violat, non committit duo peccata, alterum ignorantia, alterum Violationis Ieiunij, sed vnicum violationis Ieiunij; quia vtraque opponitur eidem præcepto, obliganti ad Ieiunium, & eidem motiuo Temperantiæ, quod, sicut principaliter obligat ad Ieiunium, ita secundariò obligat ad sciendum & ipsum præceptum, & diem in quo obligat. Tertiò, vt peccatum internum, non sit diuersum ab externo; Voluntas enim furandi, non est peccatum diuersum à furto, sed cum illo componit, ac constituit vnum peccatum consummatum, ac completum; Quia, quamuis detur obligatio non volendi furtum, hæc tamen oritur ex eodem præcepto, ex quo oritur obligatio non furandi. His positis.

RESOLVTIO.

12 **A**D Casum Respondetur; Omnestres Confessarios, vnicum peccatum commississe; duos quidem Primos consummatum, ac completum; Tertium verò non consummatum, sed incompletum. Ita *Vasq. l. 2. d. 129. cap. 2. Sanch. R. P. Beati Lib. 1.*

lib. 1. sum. cap. 17. num. 11. Laym. lib. 1. tract. 2. c. 4. num. 10. Filliuc. tract. 21. c. 10. num. 365. Azor. lib. 1. inst. mor. c. 12. quæst. 5.

Primò; Quia omnes peccauerunt 13 contra idem præceptum, obligans ad rectam Sacramentorum administrationem; Tertius quidem, exponendo se periculo ea malè administrandi; Duo verò primi, etiam de facto malè administrando; Exponere autem se periculo alicuius peccati, non est peccatum diuersum ab ipso peccato, quando committitur. Vnde, in confessione, satis est, dicere; *Ieiunium violauit vel Sacrum omisi*; quando peccatum de facto committitur; sic enim sufficienter manet explicatum periculum; Cum verò non committitur, necesse est dicere; *exposui me periculo Ieiunium violandi, vel Sacrum omittendi*; quia tota malitia tunc consistit in illo periculo, & hæc aliter tunc explicari non potest, quam in se ipsa.

Secundò; Quia actus internus, & externus, non sunt duo peccata, sed vnum 14 consummatum, ac completum; Ergo etiam ignorantia, siue negligentia, & præcepti transgressio, quæ ex illa sequitur, non erunt duo peccata, sed vnum consummatum, ac completum; Sicut enim, velle furari, non est peccatum distinctum ab ipso furto, quando sequitur; Ita, velle culpabiliter ignorare ea, quæ ad Confessarij munus pertinent, vel exponere se periculo, munus suum malè administrandi, non erit peccatum ab ipsa malà muneris administratione diuersum, si sequatur; Nam, eo ipso, quod quis vult culpabiliter ignorare, quæ

Q

quæ

quæ ad suum munus spectant, vel exponere se periculo, illud male administrandi, virtualiter habet voluntatem illud malè administrandi. Vult enim illam malam administrationem in causâ; Ergo, si de facto malè administrat, non erunt duo peccata, sed vnum completum; Ideoque, satis erit, in confessione, dicere; *Sacramenta malè administraui*; quia sic manebit simul sufficienter explicata voluntas illa, male Sacramenta administrandi.

15 Tertiò; Quia negligentia, siue ignorantia culpabilis eorum, quæ ad Confessarij munus pertinent, eodem præcepto prohibetur, quo prohibetur mala Sacramentorum administratio; Idem enim præceptum, quod primariò, ac directè malam Sacramentorum administrationem prohibet, secundariò, & consequenter prohibet etiam ignorantiam eorum, quæ necessaria sunt; & periculum eam malè administrandi; Sicut idem præceptum furti, quod furtum externum principaliter prohibet, minus principaliter prohibet etiam voluntatem furandi; Ergo, sicut voluntas furandi, & furtum externum, non sunt duo peccata, sed vnum; ita Ignorantia culpabilis eorum, quæ ad rectam Sacramentorum administrationem necessaria sunt, & mala eorundem Sacramentorum administratio, non erunt duo peccata, sed vnum.

16 Quartò; Quia negligentia, siue culpabilis Ignorantia eorum, quæ ad Confessarij munus pertinent, non prohibetur propter se, sed solum tanquam occasio malè Sacramenta administrandi; sicut eorum scientia, vel cognitio non præcipitur propter se, sed solum tanquam medium ad

ipsa Sacramenta rectè administranda; Ergo, ex se, non est peccatum, sed solum quatenus est occasio malè Sacramenta ministrandi; Ideoque non erit peccatum speciale, ab ipsâ malâ Sacramentorum administratione diuersum.

Quintò; Quia, quamuis daretur specialis virtus, ac præceptum, obligans ad scienda necessaria; adhuc tamen Ignorantia, vel negligentia sciendi, in nostro casu, non esset speciale peccatum, à mala Sacramentorum administratione diuersum; Obligatio enim sciendi, in nostro casu, non oritur ex tali Virtute, ac præcepto, sed à præcepto Sacramenta benè administrandi; Sicut, quamuis detur præceptum Divinum naturale Contritionis, adhuc tamen, si quis, peccati mortalis conscius, sine contritione, Sacramenta administraret, non propterea duo peccata diuersa committeret, alterum omissionis Contritionis, alterum Sacrilegæ Sacramentorum administrationis; quia obligatio Contritionis non oriretur tunc ex præcepto Contritionis, sicut oritur in mortis articulo, sed solum ex præcepto, ad dignam Sacramentorum administrationem, obligante; Ergo, sicut, qui, sine Contritione, Sacramenta ministraret, vnicum peccatum committeret indignæ Sacramentorum administrationis; ita qui eadem Sacramenta administrat, cum ignorantia culpabili, vnicum peccatum committit, malæ administrationis.

Sextò; Quia, si Primus, & Secundus, 18 duo peccata commisissent, sequeretur, gravior peccare eum, qui ex Ignorantiâ culpabili peccat, quam qui peccat scienter; Primus enim, duo peccata commisset, alterum Ignorantiæ, ac negligentia, alte-

alterum malæ Sacramentorum administrationis, Secundus verò; vnicum tantum peccatum simplex malæ Sacramentorum administrationis; Consequens autem est absurdum, quia peccatum Primi, semper est minus voluntarium; quam peccatum Secundi.

19 Hæc tamen ratio, quæ est P. Vasquez, non videtur efficax; potest enim quis plura peccata committere, & tamen, per illa, minus graviter peccare, quam peccet alius vnicò peccato simplici; Nam homicidium, in ebrietate, commissum, est peccatum minus graue, quam si fiat ab homine sobrio; & tamen, cum sit in ebrietate, est duplex peccatum, alterum ebrietatis, alterum homicidij.

OBIECTIONVM SOLVTIO.

20 **A**D rationes in contrarium, respondetur, ad primam; non magis, cæteris paribus, peccasse Primum, & Secundum, quam Tertium, sed illos peccatum consummasse, quod Tertius non fecit; Sicut non magis peccat, qui vult furari, & de facto furatur, quam qui solum vult furari, licet ille, per actum externum, compleat, ac consummet peccatum, quod hic non facit.

21 Ad secundam, Negatur, scientiam eorum, quæ ad proprium munus spectant, esse debitam propter se; Est enim debita solum propter operationem; quia, quamuis non semper teneamur exequi, quæ cognouimus, semper tamen ideo tenemur cognoscere, quia tenemur exequi, ac operari.

22 Ad tertiam, patet disparitas; Nam obligatio sciendi præcepta Decalogi, oritur ex duplici obligatione, ea scilicet

credendi, & implendi; Obligatio verò sciendi ea, quæ ad proprium munus spectant, oritur solum ex obligatione munus illud rectè exequendi; Ideo enim solum scire tenemur ea, quæ ad proprium munus pertinent, quia rectè munus illud exequi tenemur, & si ad hoc non tenemur, neque teneamur ad illud. Vnde Confessarius, quia munus Aduocati exercere non tenetur, neque ea, quæ ad Aduocati munus spectant, scire tenetur.

Ad quartam, Respondetur; Quamuis 23 admittamus, dari Virtutem Studiositatis; hinc tamen non sequi, eam semper, per se, ac specialiter obligare ad debitam scientiam procurandam; Sicut, quamuis datur præceptum Contritionis, non tamen hinc sequitur, illud semper, per se, ac specialiter ad Contritionem obligare, sed solum in mortis articulo. Sicut ergo, in Sacramentorum administratione, Contritionis obligatio oritur, non ex ipso præcepto Contritionis, sed ex præcepto Sacramenta dignè administrandi; Ita, in eorundem administratione, obligatio sciendi ea, quæ necessaria sunt, oritur, non ex Virtute Studiositatis, sed ex præcepto rectè Sacramenta ministrandi; Ideoque Ignorantia, siue negligentia, & mala administratio, non sunt duo peccata, sed vnum.

Ad quintam; Negatur sequela; Nam 24 peccatum internum, & externum, non sunt duo peccata, sed vnum, & tamen non eodem modo manifestari debent in Confessione peccatum solum internum, ac peccatum internum simul & externum; hoc enim sufficienter manifestatur, dicendo; *furatus sum*; illud verò manifestari non potest, nisi dicendo; *habui voluntatem*

Q. 2

tem

rem furandi; Ex solo ergo modo diuerso, peccata in Confessione manifestandi, colligi non potest, quod sint peccata diuersa.

25 Ad sextam denique, patet disparitas; nam ebrietas ex se, & ex genere suo, semper est mala contra Temperantiam, & prohibita, quamuis non esset causa, vel occasio homicidij; Cum autem est occasio, habet etiam hanc malitiam iniustitiæ, quæ illi est addita. At Ignorantiâ, ex se, non est peccatum, sicut scientia opposita, ex se, non est opus Virtutis, sed solum quatenus est occasio, Confessarij munus malè administrandi; Vnde habebit solum malitiam malè administrationis, & non aliam.

COROLLARIA.

26 Colligitur ex dictis primò; Ignorantiâ, siue sit præceptorum Naturalium, siue Diuinorum, siue Humanorum, non habere malitiam diuersam ab eâ, quàm habet eorundem præceptorum transgressio, cum, iisdem præceptis opponatur, & ab iisdem præceptis prohibeatur, non primario, & per se, sed secundo solum, & in ordine ad vitandam transgressionem. Vnde eodem prorsus modo se habet, sicut peccandi periculum, & scandalum; Sicut enim ista peccata, non sunt vnus speciei, sed plurium, iuxta pluralitatem peccatorum, quorum sunt periculum, vel occasio, & iuxta pluralitatem præceptorum, quibus opponuntur; Ita Ignorantiâ, non est peccatum vnus speciei, sed plurium, iuxta diuersitatem peccatorum, quorum est occasio, Nam ipsa etiam est peccatum eiusdem speciei, cum peccato, cuius est

ocasio, sicut sunt, proximum peccandi periculum, & scandalum.

Secundò; Ignorantiâ, neque esse 27 peccatum numero diuersum ab ipsâ transgressione præcepti, quando hæc sequitur; Sicut Furtum externum, non est peccatum numero diuersum à voluntate furandi; nec homicidium, in ebrietate secutum, ab ipsa ebrietate, licet ebrietas, præter esse causam homicidij, habeat etiam suam propriam malitiam, contra Temperantiam; Nec ommissio recitationis officij, à projectione Breuiarij in mare; Actualis enim præcepti transgressio, non habet nouam malitiam, diuersam à malitiâ ignorantia, cum non adsit noua cognitio; sed cum illâ constituit vnum peccatum completum, ac consummatum; sicut constituit actus externus, cum interna voluntate, & homicidium in ebrietate commissum, cum ipsâ ebrietate, habens totam suam malitiam in causâ; Idemque dicendum est, de Officij omissione, orta ex projectione Breuiarij in mare; Vnde, in Confessione, satis erit, dicere; *Sacramenta malè administrari; Officium omisi; &c.* Sic enim sufficienter explicatur totum peccatum; cum ignorantia non prohibeatur, nisi propter peccatum. Si tamen daretur noua libertas, tunc, sicut daretur nouum debitum inquirendi, ita daretur nouum peccatum ignorantia; sicut, si post proiectum Breuiarium in mare, daretur aliud Breuiarium, tunc daretur nouum debitum recitandi Officium, ideoque illud ommittere, esset nouum peccatum, ab ipsâ Breuiarij projectione, diuersum.

QVAE.